

บันทึกท้ายพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติการจ้างเรือและบุริมสิทธิทางทะเล (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

ความเป็นมา

ในปัจจุบันการจ้างเรือตามพระราชบัญญัติการจ้างเรือและบุริมสิทธิทางทะเล พ.ศ. ๒๕๓๗ มีการกำหนดหลักเกณฑ์ต่างๆ เกี่ยวกับการจ้างเรือเพื่อให้เจ้าของเรือนำเรือที่ต่อสร้างเสร็จแล้วเท่านั้นที่จะนำมาเป็นหลักประกันในการชำระหนี้ แต่หากแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้เจ้าของเรือสามารถนำ “เรือที่อยู่ระหว่างการต่อ” นำมาเป็นหลักประกันให้แก่ผู้ให้สินเชื่อ โดยการกำหนดในกฎหมายว่าด้วยการจ้างเรือที่อยู่ระหว่างการต่อสร้างให้จดทะเบียนจ้างต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ก็จะเป็นการส่งเสริมกิจการต่อเรือและธุรกิจพาณิชย์ของไทยให้มีโอกาสพัฒนาได้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้สาระสำคัญของพระราชบัญญัติการจ้างเรือและบุริมสิทธิทางทะเล พ.ศ. ๒๕๕๗ และพระราชบัญญัติการจ้างเรือและบุริมสิทธิทางทะเล (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘ มีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. พระราชบัญญัติการจ้างเรือและบุริมสิทธิทางทะเล พ.ศ. ๒๕๓๗

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๑ ตอนที่ ๔ ก วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๗ หน้า ๑

วันเริ่มใช้บังคับ เมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่ในปัจจุบันการจ้างเรือเดินทะเลและบุริมสิทธิเหนือเรือเดินทะเลได้นำบทบัญญัติว่าด้วยการจ้างและบุริมสิทธิตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับ แต่โดยที่กิจการเรือเดินทะเลมีลักษณะเฉพาะที่จำเป็นต้องมีการเคลื่อนที่ไปมาในน่านน้ำของประเทศต่าง ๆ เกือบตลอดเวลา การนำบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับจึงไม่เหมาะสม จำเป็นต้องแยกการจ้างเรือเดินทะเลและบุริมสิทธิพิเศษเหนือเรือเดินทะเลออกจากกฎหมายว่าด้วยเรือไทยซึ่งยังคงบังคับตามบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยสมควรให้มีกฎหมายสำหรับใช้บังคับกับการจ้างเรือเดินทะเลโดยตรง และกำหนดบุริมสิทธิทางทะเลขึ้นไว้ โดยเฉพาะสำหรับเรือเดินทะเลเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาพาณิชย์นาวีของไทย และคุ้มครองบุคคลซึ่งมีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องกับเรือเดินทะเลได้อย่างเหมาะสม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติการจ้างเรือและบุริมสิทธิทางทะเล พ.ศ. ๒๕๓๗ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๓๐ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. หมวด ๑ การจ้างเรือ

๑.๑ ส่วนที่ ๑ บททั่วไป

๑) ห้ามมิให้จำนำเรือที่อยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้ การกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัตินี้

ย่อมเป็นโมฆะ

๒) การจ้างเรือให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ บทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ให้ใช้บังคับแก่การจ้างเรือตาม พระราชบัญญัตินี้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติในพระราชบัญญัตินี้

๓) จำนองเรือให้ครอบไปถึงเครื่องอุปกรณ์ประจำเรือและสิ่งของอื่น ๆ ที่กฎหมายกำหนดให้ต้องมีไว้ประจำเรือไม่ว่าสิ่งดังกล่าวจะมีอยู่แล้วในเวลาที่จดทะเบียนจำนองหรือมีขึ้นในภายหลังก็ตาม ทั้งนี้ เว้นแต่ผู้จำนองกับผู้รับจำนองจะตกลงกันเป็นอย่างอื่นโดยระบุข้อตกลงนั้นไว้ในสัญญาจำนอง

๑.๒ ส่วนที่ ๒ การทำสัญญาและจดทะเบียนจำนองเรือ

๑) สัญญาจำนองเรือไทยต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

๒) การจดทะเบียนจำนองเรือไทยให้จดทะเบียนที่ทำการนายทะเบียน เรือประจำเมืองท่าขึ้นทะเบียนของเรือนั้นโดยให้นายทะเบียนเรือเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่รับจดทะเบียนและให้จดไว้ในสมุดทะเบียนและหมายเหตุไว้ในใบทะเบียน

๑.๓ ส่วนที่ ๓ ผลของการจำนองและการบังคับจำนอง

๑) ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๒๔ ผู้รับจำนองทรงไว้ซึ่งสิทธิที่จะได้รับชำระหนี้จากเรือที่จำนองก่อนเจ้าหนี้บุริมสิทธิตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และเจ้าหนี้อื่น ๆ ของเจ้าของเรือนั้น

๒) ผู้รับจำนองอาจฟ้องคดีต่อศาลขอให้บังคับจำนองได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้ และผู้รับจำนองได้ส่งคำบอกกล่าวเป็นหนังสือไปยังลูกหนี้ให้จัดการชำระหนี้ภายในเวลาอันสมควรที่กำหนดให้ในคำบอกกล่าวนั้นแล้ว แต่ลูกหนี้มิได้จัดการชำระหนี้ภายในเวลาที่กำหนดนั้น

(๒) เมื่อเรือที่จำนองหรือสิ่งของที่สิทธิจำนองเรือครอบไปถึงสิ่งหนึ่งสิ่งใดสูญหายหรือเสียหาย เป็นเหตุให้ไม่เพียงพอที่จะเป็นประกันการชำระหนี้ เว้นแต่เมื่อเหตุนี้มีได้เป็นเพราะความผิดของผู้จำนอง และผู้จำนองได้เสนอจะจำนองเรือลำอื่นหรือทรัพย์สินอื่นแทนหรือเพิ่มเติมให้มีราคาเพียงพอ หรือเสนอจะรับซ่อมแซมแก้ไขความเสียหายนั้น หรือจัดหามาแทนซึ่งสิ่งที่สูญหายไปนั้นภายในเวลาอันสมควร

(๓) ผู้จำนองฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดหรือเงื่อนไขในสัญญาจำนอง ซึ่งตามสัญญาจำนองผู้รับจำนองอาจบังคับจำนองได้โดยไม่ต้องบอกกล่าวล่วงหน้า

๒. หมวด ๒ บุริมสิทธิทางทะเล

๒.๑ ผู้ใดมีสิทธิเรียกร้องที่เกี่ยวข้องกับเรือลำหนึ่งลำใดและมูลแห่งสิทธิเรียกร้องนั้นมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ ผู้นั้นย่อมมีบุริมสิทธิทางทะเลเหนือเรือลำนั้น

๑) ผู้ใดมีสิทธิเรียกร้องที่เกี่ยวข้องกับเรือลำหนึ่งลำใดและมูลแห่งสิทธิเรียกร้องนั้นมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ ผู้นั้นย่อมมีบุริมสิทธิทางทะเลเหนือเรือลำนั้น

(๑) สิทธิเรียกร้องอันเกิดจากการทำงานในฐานะนายเรือ ลูกเรือ หรือคนประจำเรือของเรือลำนั้น

(๒) สิทธิเรียกร้องเกี่ยวกับการเสียชีวิตหรือบาดเจ็บของบุคคลใด ๆ ที่เกิดจากการดำเนินงานของเรือลำนั้น

(๓) สิทธิเรียกร้องเอาค่าตอบแทนในการช่วยเหลือกู้ภัยเรือลำนั้น

(๔) สิทธิเรียกร้องในมูลละเมิดที่เกิดจากการดำเนินงานของเรือลำนั้น แต่ไม่รวมถึงสิทธิเรียกร้องเกี่ยวกับการสูญหายหรือเสียหายของสินค้า และสิ่งของของผู้โดยสารที่อยู่ในเรือลำนั้น

๒) บุริมสิทธิทางทะเลระงับสิ้นไปเมื่อ

(๑) พันเวลาหนึ่งนับแต่วันที่บุริมสิทธิทางทะเลนั้นได้เกิดขึ้น

(๒) ได้ขายเรือไปตามคำสั่งศาล ในกรณีเช่นนี้ให้เงินที่ได้จากการขายเรือนั้นตกอยู่ภายใต้บังคับแห่งบุริมสิทธิทางทะเลแทน

- (๓) ผู้รับจ้างองเอาเรือจ้างองหลุด
 (๔) มีคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลถึงที่สุดให้รับเรือนั้น

๓. บทเฉพาะกาล

การจ้างองเรือไทยที่อยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งมีผลสมบูรณ์ตามกฎหมายอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นการจ้างองตามพระราชบัญญัตินี้

๒. พระราชบัญญัติการจ้างองเรือและบุริมสิทธิทางทะเล (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๖๐ ก วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๘ หน้า ๑๐

วันเริ่มใช้บังคับ เมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ผู้รักษาการ นายกรัฐมนตรี

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่พระราชบัญญัติการจ้างองเรือและบุริมสิทธิทางทะเล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับกับการจ้างองเรือและกำหนดบุริมสิทธิทางทะเลสำหรับเรือเดินทะเล กำหนดให้เฉพาะเรือที่ต่อสร้างแล้วเสร็จเท่านั้นที่สามารถนำมาจดทะเบียนจ้างองเป็นหลักประกันการชำระหนี้ได้ ซึ่งไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน เนื่องจากไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายกำหนดให้สามารถนำเรือที่อยู่ระหว่างการต่อสร้างเป็นหลักประกันการชำระหนี้แก่ผู้ให้สินเชื่อได้ตามกฎหมาย ดังนั้น เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้เจ้าของเรือสามารถจัดหาเรือและพัฒนาธุรกิจการเดินเรือของตนเองได้ อันเป็นการส่งเสริมกิจการต่อเรือและธุรกิจพาณิชย์นาวิของประเทศสมควรกำหนดให้เจ้าของเรือสามารถนำเรือที่อยู่ระหว่างการต่อสร้างมาทำสัญญาและจดทะเบียนจ้างองเพื่อเป็นหลักประกันการชำระหนี้แก่ผู้ให้สินเชื่อได้ด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติการจ้างองเรือและบุริมสิทธิทางทะเล (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘ มีบทบัญญัติ ๔ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. เพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “เรือที่อยู่ระหว่างการต่อ” ระหว่างบทนิยามคำว่า “เรือ” และคำว่า “นายเรือ” (มาตรา ๓) และในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการจ้างองเรือและบุริมสิทธิทางทะเล พ.ศ. ๒๕๓๗

“เรือที่อยู่ระหว่างการต่อ” หมายความว่า เรือที่อยู่ในระหว่างการต่อ ซึ่งเมื่อต่อเสร็จแล้วจะมีสภาพเป็นเรือตามพระราชบัญญัตินี้

๒. เพิ่มบทบัญญัติในส่วนที่ ๔ การทำสัญญาและจดทะเบียนจ้างองเรือที่อยู่ระหว่างการต่อ ดังนี้

๒.๑ กำหนดเงื่อนไขของเรือที่อยู่ระหว่างการต่อสร้างที่จะสามารถนำมาจ้างองได้จะต้องเป็นเรือที่เมื่อต่อเสร็จแล้วสามารถทำสัญญาและจดทะเบียนจ้างองเรือตามส่วนที่ ๒ ได้ (เพิ่มมาตรา ๒๑/๑)

๒.๒ กำหนดให้สัญญาจ้างองเรือที่อยู่ระหว่างการต่อต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง และกำหนดให้สัญญาจ้างองให้มีผลต่อไปเมื่อเรือได้ต่อเสร็จแล้วด้วย เพื่อให้ชัดเจนว่าเมื่อมีการจดทะเบียนจ้างองเรือที่อยู่ระหว่างการต่อตามมาตรา ๒๑ แล้ว ให้การจดทะเบียนจ้างองดังกล่าวยังคงมีผลต่อไปแม้เรือจะต่อเสร็จแล้ว โดยไม่จำเป็นต้องมีการจดทะเบียนจ้างองเรือตามส่วนที่ ๒ ใหม่อีก (เพิ่มมาตรา ๒๑/๒)

๒.๓ กำหนดให้สัญญาจ้างงานเรือที่อยู่ระหว่างการต่อครอบไปถึงบรรดาส่วนควบและอุปกรณ์อันได้แก่ สัมภาระ เครื่องยนต์ และอุปกรณ์ประจำเรือที่ได้นำมาประกอบหรือติดตั้งในเรือที่อยู่ระหว่างการต่อด้วย (เพิ่มมาตรา ๒๑/๓)

๒.๔ กำหนดให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการจ้างงานเรือและอัตราค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนจ้างงานเรือมาใช้บังคับการจ้างงานเรือที่อยู่ระหว่างการต่อโดยอนุโลม (เพิ่มมาตรา ๒๑/๔)

นางจรรุวรรณ ดวงวิชัย / จัดทำ